

TEKNIIKAN HISTORIAN MEDIAT

TEKNIIKAN HISTORIAN SEURAN SYYSSEMINAARI 2013

Sampsu Kaataja

Tekniikan Historian Seuran syysseminaari järjestettiin 23.9.2013 otsikolla *Tekniikan historian mediat*. Aiemmasta poiketen syysseminaari oli tällä kertaa suunnattu erityisesti tekniikan historian popularisoinnin parissa työskenteleville. Tekniikan museolla Helsingissä pidettyyn seminaariin osallistuikin runsas joukko toimittajia, museoihmisiä, opettajia ja tutkijoita.

THS:n syysseminaareissa on aiemmin keskitytty käynnissä oleviin tutkimushankkeisiin. Tämänkertaisen seminaarin tarkoitus oli kuitenkin pohtia, mitä yleisenpää merkitystä tekniikan historialla voi yhteiskunnassa olla. Vaikka elämässä ollaan jatkuvassa vuorovaihtuksessa tekniikan kanssa, tekniikka koetaan usein hankala mustana laatikkona, jota ei välttämättä edes uskalleta lähestyä. Ehkä osittain tästä syystä myös tekniikan historia on edelleen melko marginaalinen ilmiö. Kuinka siis ihmisten tietoisuutta tekniikasta ja sen historiasta voitaisiin parantaa?

Tällaisiin näkökohtiin seminaariin kutsuttujen puhujien oli toivottu ottavan kantaa. Tekniikan ja sen historian parissa työskentelevien ammattilaisten joukosta ensimmäisenä puheenvuoron sai syysseminaarin pääpuhujaksi kutsuttu Yorkin yliopistossa ja Englannin kansallisessa rautatiemuseossa työskentelevä professori Colin Divall. Omassa esityksessään Divall korosti, kuinka tekniikankaan historia ei ole irrallaan tämän päivän maailmasta, vaan tekniikan historia, nykyisyys ja tulevaisuus ovat kaikki jatkuvasti ympärillämme. Samaan aikaan

Divall myös havainnollisti, kuinka Britannian rautateiden markkinoinnin historiaa on voitu hyödyntää, kun tekniikan historiaa on tehty tutuksi suurelle yleisölle.

Kotimaisten puhujien sarjan seminaarissa aloitti Helsingin Sanomien tiedetoimittaja Timo Paukku, joka puheenvuorossaan esitteli 2013 julkaistua teostaan *Kymmenen uutta ihmettä*. Tietokirja esittelee kymmenen uutta tekniikkaa, jotka – suurella todennäköisyydellä – tulevat muuttamaan maailmaa tulevina vuosikymmeninä. Keskustelussa nousi esiin, kuinka tällaiset tulevaisuuden suuntautuneet teokset vanhenevat yleensä aina nopeasti. Samaan aikaan ne kuitenkin usein inspiroivat lukijakuntaa sekä tarjoavat syytykettä tekniikan historioitsijoille tulevaisuudessa.

Timo Paukun jälkeen puheenvuoron sai pitkän toimittajakokemuksen omaava ja Uuden Suomen toiminnasta vastaava Nik-

las Herlin. Herlin lähestyi seminaarin teemoja vuonna 2003 valmistuneen teoksensa *Ruukin avain* kautta, joka julkaistiin teknologiateollisuuden 400-vuotisjuhlakirjana. Herlinin puheenvuorossa painottui erityisesti se, kuinka tärkeää tekniikan historiaa on kirjoittaa ymmärrettävässä ja lukijoita houkuttelevassa muodossa. Tähän kaikkien menneisyyttä kuvaavien – ei pelkästään tekniikan historioitsijoiden – tulisi kiinnittää huomiota, kun tutkimusta halutaan tehdä tunnetuksi laajemmalle joukolle.

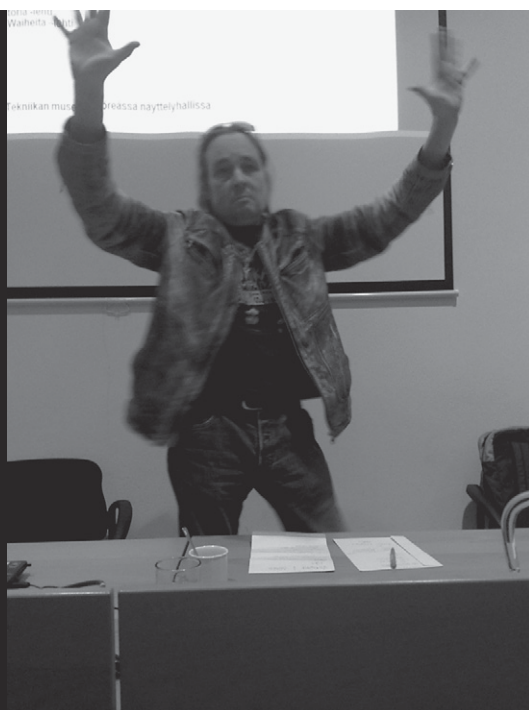
Yksi syysseminaarissa esiin nostetuista näkökulmista koski tekniikan historian popularisoinnin eri muotoja: sitä, mitkä ovat ne keinot ja välineet, joilla ihmisille välitetään tietoa tekniikan historiasta. Tässä kohtaa havainnollinen oli Tekniikan museon projektitutkijan Jari Kettusen esitelmä tekniikan historian tutkimuksen popularisoinnista museonäyttelyissä. Konkreettisin

esimerkein Kettunen näytti kuulijajoukolle, kuinka tutkimus siirtyy eri tavoin ja aistein havaittavaksi näyttelytiedoksi.

Seminaarin päättivät syksyllä toimintansa aloittaneen *Tekniikan Historia* -lehden päätoimittajan Kati Kortelaisen sekä *Tekniikan Waiheita* -lehden päätoimittajan Katariina Maurasen kommenttipuheenvuorot. Päätoimittajien kommentteista ja keskustelusta kävi ilmi, että suomalaisella tekniikan historian kentällä ilmestyvät kaksi lehteä pikemminkin täydentävät toisiaan kuin suoranaisesti kilpailisivat keskenään. Siinä missä *Tekniikan Historia* tarjoaa lyhyempiä katsauksia tekniikkaan, *Tekniikan Waiheita* on myös tutkijoiden lehti, joka julkaisee vertaisarvioitua tutkimusta.

Sekä osallistujamäärässä että seminaarissa syntyneen keskustelun määrässä mitattuna THS:n syysseminaarista jäi positiivinen kuva. Riippumatta paikalla olevien taustoista seminaarissa käydyt keskustelut laittoivat läsnäolijat pohtimaan tekniikan historian merkitystä ja roolia laajemmin. Jaettu ymmärrys näytti vallitsevan siitä, että tekniikka ja tekniikan historia ovat kaikkea muuta kuin marginaalisia ilmiöitä. Ja vaikka mitään viisasten kiveä ei löytynytäkään siihen, miten tekniikan historia tuodaan vahvemmin ihmisten arkeen, syysseminaarin jälkeen kuulijoilla on varmasti tarkempi käsitys siitä, mitä tekniikan historian onnistuneelta popularisoinnilta edellytetään.

Colin Divallin esitelmä on luettavissa sivulta 63 alkaen.

Tekniikan historian merkitystä luotaamassa Colin Divall (vas.) sekä Niklas Herlin (oik.). Kuvat Katariina Mauranen.